
Kyrkomötet
Motion 2021:10
av Kjell O Lejon

Sancta Birgitta klostermuseum

Förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att på det sätt styrelsen finner bäst aktivt och skyndsamt verka för att Sancta Birgitta klostermuseum i Vadstena får en huvudman som säkerställer museets fortsatta verksamhet.

Motivering

Sancta Birgitta klostermuseum i Vadstena drivs av Birgittastiftelsen, en ideell förening som verkat i Vadstena klosterområde i över ett hundra år – föreningen grundades 1920 med prins Eugen som förste ordförande. Bland de personer som var med och bildade föreningen återfanns Nathan Söderblom, Selma Lagerlöf, Verner von Heidenstam och Emilia Fogelklou. Idag finns föreningens medlemmar spridda utöver hela Sverige och utom riket. Birgittastiftelsen sprider på många olika sätt kunskap om den heliga Birgittas liv och gärning och vårdar byggnaderna i klosterområdet, det senare är ett stort kulturarvs- och miljöprojekt. Det forna nunneklostret och hela klosterområdet är nu ett statligt byggnadsminne, där regeringen sålunda har fastställt skyddsbestämmelser. Klostermuseet är inrymt i delar av det forna nunneklostret, i ett hus som från 1260-talet var ett kungapalats.

Förutom att driva museet har Birgittastiftelsen ett bibliotek, Bibliotheca Birgittina, och stöder och tillgängliggör forskning, till exempel genom att varje år dela ut Birgittapriset till en välrenommerad Birgittaforskare. Klostermuseet ingår i ett nätverk med bland annat Sveriges museer, Societas Birgitta Europa – nätverk för orter med birgittinerkloster och Nätverk för svenska medeltidsmuseer, men även i Östgöta museichefskollegium och olika forskarnätverk.

Klostermuseet ligger intill klosterkyrkan, som är församlingskyrka i Vadstena församling. Kyrkan byggdes, enligt den heliga Birgitta, efter mått och instruktioner som hon mottagit från Kristus själv. Den invigdes den 16 februari 1430. I kyrkan återfinns ett relikskrin med delar av Birgittas kvarlevor. Människor från hela världen har genom tiderna vallfärdat till Vadstena och klosterkyrkan – och gör så fortsatt. Klosterkyrkan har återigen blivit ett av Europas viktigaste pilgrimsmål och besöks av 2 500–3 000 personer dagligen under högsäsong. Strax intill klostermuseet och klosterkyrkan ligger Pilgrimscentrum, som drivs av Linköpings stift. Den moderne pilgrimen har i Vadstena och klosterkyrkan ett mål för sin lekamliga färd och andliga tillväxt genom livet. Klosterkyrkan och det intilliggande klostermuseet utgör alltså inte endast ovärderliga kyrko- och kulturhistoriska miljöer, utan bildar en gemensam mötesplats för sökare och troende människor inom olika kristna trostraditioner.

Vidare är den heliga Birgitta ett välkänt exempel på en handlingskraftig kvinna i svensk medeltidshistoria. Hennes drivkraft ledde till grundandet av Ordo Sanctissimi

Salvatoris, mer känd som Birgittinerorden, som är en av de växande ordnarna på den internationella scenen. Sedan 1999 är den heliga Birgitta, tillsammans med två andra kvinnliga helgon, skyddshelgon för Europa inom romersk-katolska kyrkan. Sveriges skyddshelgon blev den heliga Birgitta redan vid allmänna kyrkomötet i Arboga år 1396. Hon är en samlingspunkt kring historiska och nutida kristna värden och därjämte en symbol för vikten av ekumeniskt samarbete, inte minst mellan Svenska kyrkan och den romersk-katolska kyrkan. Värde att ha ett välfungerande kunskaps- och inspirationscentrum i form av ett museum invid klosterkyrkan och Svenska kyrkans pilgrimscentrum är mycket stort.

Byggnaden vari klostermuseet inryms ägs av Statens fastighetsverk, som aviserat en hyreshöjning som den ideella föreningen inte har någon ekonomisk möjlighet att möta, och den saknar därmed möjlighet att långsiktigt driva museiverksamheten vidare. Fram till nu har utställningar och projekt kunnat genomföras genom sponsring, fondmedel och privata bidrag, samt genom medlems- och entréavgifter, men med Statens fastighetsverks hyreshöjning och oförändrat huvudmannaskap måste museet läggas ner, vilket ur många synvinklar vore olyckligt.

Sammantaget är det för Svenska kyrkan viktigt att ur kyrkohistoriskt, kulturhistoriskt, kvinnohistoriskt och ekumeniskt perspektiv verka för ett förändrat huvudmannaskap för Sancta Birgitta klostermuseum, för att trygga dess framtida förhållanden. Kyrkostyrelsen bör därför, på det sätt styrelsen finner det bäst, aktivt och skyndsamt verka för att Sancta Birgitta klostermuseum i Vadstena får en huvudman som säkerställer fortsatt verksamhet.

Linköping den 7 juni 2021

Kjell O Lejon (FK)